

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Lagere School voor Buitengewoon Onderwijs - SLO Mariadal te Hoegaarden

---

Hoofdstructuur bubao

	Instellingsnummer	26039
	Instelling	Vrije Lagere School voor Buitengewoon Onderwijs -SLO Mariadal Andre VANDEVENNE
directeur		
adres		Klein Overlaar 3 - 3320 HOEGAARDEN
telefoon		016-76.54.97
fax		016-76.65.10
e-mail		vaan.slomariadal@skynet.be
website/URL		www.slomariadal.be
	Bestuur van de instelling	964882 - Instituut Mariadal te HOEGAARDEN
adres		Klein Overlaar 3 - 3320 HOEGAARDEN
	Scholengemeenschap	120097 - TUMULI te HOEGAARDEN
adres		Klein Overlaar 3 - 3320 HOEGAARDEN
	CLB	114521 - Vrij CLB Tienen te TIENEN
adres		Veldbornstraat 18 - 3300 TIENEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	08/10/2012, 09/10/2012, 11/10/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	11/10/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	26/10/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Jan Van Eeckhout
	Teamleden	Frieda Thiels Els Ver Eecke
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	3
1. SAMENVATTING.....	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING.....	6
2.1 Leergebieden in de focus.....	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	6
3.1 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal.....	6
3.2 wereldoriëntatie - wereldoriëntatie: dovencultuur	10
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Curriculum	12
4.2 Begeleiding	14
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	17
6.1 Wat doet de school goed?	17
6.2 Wat kan de school verbeteren?.....	18
6.3 Wat moet de school verbeteren?	19
7. ADVIES.....	19
8. REGELING VOOR HET VERVOLG.....	19

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

---

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De vrije lagere school voor buitengewoon onderwijs '**Mariadal**' maakt deel uit van een campus waar ook een gewone basisschool en een school voor buitengewoon secundair onderwijs gevestigd zijn. De school organiseert onderwijs type 1 en type 8. Een beperkte groep leerlingen met een autismespectrumstoornis ontvangt een specifiek aanbod. De school is gelegen in een groene en rustige omgeving. De karaktervolle schoolgebouwen vragen een permanente aandacht van het welzijnsbeleid en zware financiële investeringen.

Kenmerkend voor deze school is de brede en warme **zorg** die alle schoolparticipanten uitdragen naar de kinderen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften. De aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en voor leren leren vormen een rode draad doorheen het hele onderwijsgebeuren. Daarnaast zorgt een empathisch en krachtig beleid ervoor dat dit team een grote inzet vertoont om een zo optimaal mogelijk kindgericht opvoedings- en leerklimaat te creëren.

Uit het erkenningsonderzoek van de onderwijsinspectie is gebleken dat de school erin slaagt om binnen het proces van handelingsplanning de geselecteerde (ontwikkelings)doelen voor de leergebieden in de focus, Nederlands en wereldoriëntatie, in voldoende mate na te streven. Daarnaast onderzocht de inspectie ook de kwaliteit van de onderwijsorganisatie, de sociaal-emotionele begeleiding van de leerlingen en het algemeen beleid.

Voor **Nederlands** leveren de teamleden inspanningen om onderwijs op maat van elk kind te voorzien en streven zij hierbij haalbare doelen na. De aandacht voor functioneel taal(vaardigheids)onderwijs zorgt voor een stevige basis om in de toekomst hun onderwijsloopbaan alle kansen te geven. De ontwikkelingsdoelen van de overheid verdienen meer aandacht om het taalonderwijs nog beter te laten aansluiten bij de taalbehoeften van de (taalzwakke en anderstalige) leerlingen. De gezamenlijke aanpak van alle kindbetrokkenen zorgt voor een hoger rendement. De samenhang tussen het spellingonderwijs en andere aspecten van het (taal)onderwijs verloopt niet optimaal.

De school levert gewaardeerde inspanningen om binnen het leergebied **wereldoriëntatie** te vertrekken vanuit talenten en interesses van leerlingen. De koppeling hiervan met de ontwikkelingsdoelen en met een gradueel aanbod is momenteel in ontwikkeling. Alle domeinen komen veelal voldoende aan bod en zijn erop gericht om het wereldoriëntatie-onderwijs levensecht te maken en te laten aansluiten bij de leefwereld van de kinderen. Ervaringsrijke materialen en uitstappen ondersteunen deze aanpak. De afstemming tussen beeldvorming, doelenselectie, evaluatie en rapportering is voor verbetering vatbaar.

De **onderwijsorganisatie** kenmerkt zich door een sterke en geïntegreerde samenwerking van alle kindbetrokkenen om een zo ideaal mogelijke ondersteuning te kunnen bieden. Een meer doordachte planning van de klasexterne hulp zou echter voor alle leerlingen een breder aanbod garanderen. Teamleden gebruiken allerlei werkvormen om de leerlingen actief te betrekken bij het onderwijsleerproces wat de leereffecten verhoogt. Het organiseren van onderwijs op maat voor alle leerlingen binnen de klasgroep blijft een werkpunt. Naast de algemene onderwijsorganisatie verdient de organisatie van het onderwijs voor leerlingen met autisme en het functionele onderwijsaanbod in de type 1-afdeling extra waardering.

De **sociaal-emotionele begeleiding** is één van de sterkhouders van deze school. Een gedragen visie, duidelijke afspraken en procedures en een kwaliteitsvolle werking die erop gericht is om de leerlingen zowel preventief als remediërend te begeleiden in hun sociaal-emotionele ontwikkeling zorgen voor positieve effecten op leerling-, klas- en schoolniveau. Onder meer het bieden van structuur en het gebruik van allerhande methodes,

werkvormen en materialen zorgen ervoor dat leerlingen hun gevoelens herkennen, erkennen en in goede banen leiden. Leerlingen in een crisissituatie krijgen een kwalitatief sterke begeleiding en opvolging.

De inspectie is van oordeel dat dit schoolteam, onder (bege)leiding van het enthousiaste, competente en breed gedragen **intern beleid** de aangegeven werkpunten zelfstandig en kwaliteitsvol kan wegwerken binnen een tijdpad dat voor alle teamleden haalbaar is. De aanwezige inzet, het vermogen om samen school te maken en de aandacht voor kwaliteitszorg kunnen hierbij als basis dienen. De onderwijsinspectie sluit de doorlichting af met een **gunstig advies**.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Nederlands -
communicatie en taal -
communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal
wereldoriëntatie -
wereldoriëntatie: dovencultuur

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Curriculum
Onderwijsorganisatie
Begeleiding
Socio-emotionele begeleiding

---

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

Voldoet

Motivering

De school levert binnen beide aangeboden types voldoende inspanningen om via het cyclische proces van handelingsplanning ontwikkelingsdoelen voor Nederlands te selecteren. Zij levert eveneens voldoende inspanningen om zoveel mogelijk relevante (ontwikkelings)doelen voor Nederlands na te streven bij een leerlingengroep, rekening houdend met de kerngedachten van de betreffende decretale ontwikkelingsdoelen. Op basis van het multidisciplinair overleg spant het team zich in om onderwijs op maat te organiseren. Uit outputgegevens blijkt dat de leerlingen de te verwachten leerwinst boeken en voldoende kansen krijgen om te slagen in het vervolgonderwijs.

Vaststellingen

Beginsituatiebepaling

Beeldvorming
Functionele neerslag
Actualisering

De handelingsplanning vertrekt vanuit een ruime en gedegen beeldvorming. Om de beginsituatie te bepalen, verzamelt het team voldoende relevante gegevens. Deze zijn gebaseerd op toets- en observatiegegevens en zijn vastgelegd in externe en interne verslagen en in het verslag van de eindklassenraad van het vorige schooljaar. Het multidisciplinair overleg, in samenspraak met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en eventuele externe hulpverlening, leidt tot een duidelijke besluitvorming. Deze uitgebreide neerslag voor de verschillende facetten van het leergebied Nederlands wordt gesynthetiseerd tot een functioneel werkdocument met aandachtspunten en interessevelden. Dit document dient als richtsnoer voor de verschillende kindbetrokkenen. Het team formuleert concrete zorgvragen. De beginsituatiebepaling is dynamisch en wordt zo nodig geactualiseerd.

Doelenselectiefase

Selectie ontwikkelingsdoelen
Leerlingenkenmerken
Op maat
Harmonische ontwikkeling
Evenwichtig aanbod
Doelenkaders
Multidisciplinair overleg

De uitgebreide beeldvorming is bepalend voor de doelenselectie, voor het vormen van pedagogische eenheden en voor het inschakelen van additionele hulp. Voor alle leerlingen formuleren de teamleden concrete streefdoelen (zorgvragen) waarin veelal de reële ondersteuningsbehoeftes van de individuele leerling worden vastgelegd.

Het streven naar een harmonische ontwikkeling staat centraal en alle domeinen komen dan ook binnen de doelenselectie voldoende aan bod. Aan het samenspel van groeiplannen en groeilijnen gebaseerd op inhouden en doelen uit onderwijsleerpakketten worden in een laatste fase ontwikkelingsdoelen gekoppeld. De selectie van deze ontwikkelingsdoelen gebeurt door de niveaubegeleiders waardoor leerkrachten weinig zicht hebben op de doelgerichtheid van hun aanbod in relatie tot het algemene en decretaal opgelegde referentiekader.

Leerkrachten, meer uitgesproken in type 8, vallen terug op de doelen en de inhouden opgenomen in onderwijsleerpakketten. Het gericht selecteren van ontwikkelingsdoelen voor een bepaalde leerling of leerlingengroep gebeurt niet.

Voor leerlingen waarvan het team verwacht dat zij een getuigschrift basisonderwijs zullen behalen, selecteert de klasleraar ook eindtermen en leerplandoelen van het gewoon onderwijs.

Logopedisten hanteren specifieke discipline-eigen doelen. Zonder op formele wijze rechtstreeks decretale doelen te gebruiken, werken zij, na overleg, in functie van het nastreven ervan. Hun werking is voornamelijk gericht op de ondersteuning van de gesproken taal en op begrijpend lezen.

De horizontale samenhang binnen de doelenselectie tussen klasleraren en additionele hulpverleners krijgt kansen vanuit de geïntegreerde werking en het overleg.

Ouders krijgen de mogelijkheid om bij de doelenselectie hun verwachtingen te uiten. Waar relevant schept dit mogelijkheden tot een gezamenlijke aanpak.

Vorbereidingsfase

*Planningsdocumenten
Multidisciplinair
Infrastructuur en uitrusting*

Groeilijnen, schooleigen afspraken, onderwijsleerpakketten en overleg zorgen voor gradatie, continuïteit en verticale samenhang. Sommige teamleden verwoordden dat niet alle planningsdocumenten even functioneel zijn.

Een evenwichtige, doordachte klasinterne en -externe begeleiding zorgt ervoor dat zowel onderwijskundige processen als therapieën op elkaar afgestemd zijn en aan kwaliteit en effecten winnen. Mede hierdoor benut het team op een efficiënte wijze de beschikbare onderwijstijd en creëert deze samenwerking kansen om de interne expertise te delen.

Onderwijsleerpakketten of een aantal onderdelen ervan en materialen bepalen de inhoud van het onderwijsaanbod. Het gebruik van een nieuw onderwijsleerpakket in de type 8-afdeling vergt energie en bijsturingen. Paramedici ondersteunen de ontwikkeling van het schrift en stuurden hun aanbod bij.

De meeste klaslokalen zijn functioneel ingericht en afgestemd op de noden en de leeftijd van de leerlingen.

Uitvoeringsfase

*Aanbod op maat
Organisatie op maat
Methodiek en werkvormen
Samenhang realiseren*

Het team streeft onderwijs op maat na door het hanteren van actieve werk- en groeiperingsvormen. Verschillende klasinterne en -externe differentiatievormen en methodieken, tot individueel onderwijs toe, zorgen voor een aangepast aanbod dat overeenstemt met het individueel handelingsplan. De binnenklasdifferentiatie kent nog een groeimarge. Niet alle leraren benutten even sterk en kwaliteitsvol de mogelijkheden om, ook zonder hulp van derden, onderwijs op maat te voorzien.

De teamleden leveren gewaardeerde inspanningen om de leerstijl van de leerlingen te achterhalen en hierop het leerproces af te stemmen door accenten te leggen op een meer visuele, auditieve of kinesthetische benadering. Gestructureerde coöperatieve werkvormen spreken de zelfactiviteit van de leerlingen en de samenwerking met klasgenoten aan. Doelgerichte tussenkomsten van leerkrachten stimuleren de taakgerichtheid. Voor spelling en lezen hanteren de teamleden flexibele leerlingengroepen binnen zowel een homogene als heterogene setting. Voor leerlingen met leerstoornissen, waaronder dyslexie, beschikt de school over een compenserend computerprogramma. Na multidisciplinair overleg neemt het team voor alle leerlingen die dit nodig hebben, stimulerende, compenserende, remediërende en/of dispenserende maatregelen.

De teamleden creëren een veilig klas- en schoolklimaat waardoor kinderen ruime kansen krijgen om zich talig te uiten. Een aantal gewaardeerde initiatieven ondersteunt de leesvaardigheid en de leesmotivatie van de leerlingen. De school zoekt naar een adequaat antwoord op de recente instroom van anderstalige leerlingen.

Alle domeinen krijgen een evenwichtig aanbod. Meer nog in de type 1-afdeling primeren functioneel en communicatierijk taalvaardigheidsonderwijs. Hierbij verliezen de teamleden de noodzakelijke doelen in functie van een succesvol vervolgonderwijs niet uit het oog. Leraren en therapeuten hebben gerichte aandacht voor school- en instructietaal. Een flexibel en doordacht gebruik van het taalonderwijspakket verdient de nodige aandacht.

De sterke aandacht voor leren en sociale redzaamheid ondersteunen de opbouw van communicatieve vaardigheden. Binnen type 1 krijgen vorm en inhoud een sterk functionele betekenis waardoor spreek- en luistervaardigheden op de voorgrond treden. Lezen en schrijven staan in dienst van de maatschappelijke redzaamheid. Taalsituaties sluiten veelal nauw aan bij de leefwereld en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

De teamleden benutten kansen om aspecten van taalvaardigheid na te streven tijdens activiteiten in andere leergebieden. De samenhang tussen het spellingonderwijs en andere ontwikkelingsdomeinen binnen en buiten het leergebied Nederlands wordt beperkt door het gebruik van een aparte spellingmethode. Leraren en therapeuten maken gebruik van heuristische en algoritmen die visuele ondersteuning bieden.

Evaluatiefase

Visie en afspraken
Systeem of instrument
Gelinkt aan doelen
Evenwichtig en representatief
Procesevaluatie
Rapportering

De nauwkeurige verkenning en omschrijving van de beginsituatiebepaling en de concrete streefdoelen voor Nederlands laten toe om vast te stellen of de aanpak succesvol is. De sterke alertheid van leerkrachten, situaties en evaluaties sturen aanpak en aanbod bij waardoor het leerproces efficiënt verloopt en er weinig tijd verloren gaat.

Methodetoetsen, foutenanalyses, een kijkwijzer voor spreken en luisteren, genormeerde testen en gedragsobservatielijsten brengen de evolutie van leerlingen in type 8 in beeld. Het cyclische karakter van de handelingsplanning laat toe om de vooropgestelde en bereikte doelen in beeld te brengen alsook de vorderingen van de leerlingen.

Omwillen van de specifieke zorgvragen van type 1-leerlingen kiest het team voor permanente observatie en evaluatie. Klasoverschrijdende activiteiten ondersteunen de gezamenlijke doelgerichtheid. Deze activiteiten zorgen voor een ruimere kijk op de evaluatie van de leerlingen en op het afgelegde ontwikkelingsproces.

Het bijsturen van de eigen handelingsplanmatige aanpak binnen het leergebied Nederlands op basis van leerlingresultaten en na structureel, formeel overleg is in evolutie.

Via allerhande kanalen waaronder een rapport en oudercontacten krijgen de ouders informatie over de vorderingen van hun kind. De schriftelijke rapportering geeft de synthese van het onderwijsaanbod weer en daarnaast ook de evolutie van de taalontwikkeling van het kind. Het functioneel afstemmen van de rapporten op elke doelgroep kent nog een groeimarge.

Personeelsbeheer **Deskundigheidsbevordering**

Teamleden krijgen de mogelijkheid tot deelname aan individuele nascholingen. Enkelen verwoorden dat de werkdruk en het vele voorbereidende werk hen weerhoudt om zich in een specifiek aspect te verdiepen.

De school beschikt over een sterke interne expertise. De directeur heeft een duidelijk beeld van de talenten en de interessesferen van zijn teamleden en probeert deze dan ook aan te wenden door de juiste mensen op de juiste werkplek te krijgen. Vanuit verschillende gesprekken is gebleken dat er een sterke mate van

tevredenheid heerst over de deskundige inbreng van het kernteam en de additionele (externe) hulpverleners.

3.2 wereldoriëntatie - wereldoriëntatie: dovencultuur

Voldoet

Motivering

Gesprekken, documentanalyse en observaties illustreren de aandacht die beide afdelingen hebben voor hun inspanningsverplichting door voor wereldoriëntatie de geselecteerde (ontwikkelings)doelen na te streven. De ervaringsgerichte aanpak schept meer en meer kansen om het onderwijsaanbod voor dit leergebied te laten aansluiten bij de interesses en de talenten van de leerlingen. Dit verhoogt de betrokkenheid en bijgevolg ook het rendement.

Vaststellingen

Beginsituatiebepaling

*Beeldvorming
Functionele neerslag*

De leraren bepalen de beginsituatie van de leerlingen onder meer door een aantal algemene observatiegegevens en een oplijsting van al behandelde thema's. Schoolsamenhangende documenten zoals de groeilijnen geven een ruw overzicht van het aanbod dat de leerlingen in voorgaande klasgroepen kregen. De beeldvorming voor dit leergebied blijft eerder vaag en algemeen.

Bij de beeldvorming is er aandacht voor de interesses en de hobby's van de leerling. Die informatie wordt soms aangewend als hefboom om kinderen tot leren te brengen. Specifieke interesses en talenten van leerlingen kunnen als basis dienen voor de uitwerking van een thema binnen wereldoriëntatie.

Indien relevant formuleert het team concrete zorgvragen voor dit leergebied.

Doelenselectiefase

*Selectie ontwikkelingsdoelen
Harmonische ontwikkeling en
optimale integratie
Evenwichtig aanbod*

Groeiplannen en groeilijnen vormen tussendoelen en maken de koppeling met de einddoelen. Voor vastliggende jaarthema's en projecten is een gedeeltelijke relatie met de decretale ontwikkelingsdoelen uitgewerkt. De functionaliteit van het verwijzen naar de nummers van de ontwikkelingsdoelen stelt het team weinig in vraag.

Uit de vernoemde schoolsamenhangende documenten blijkt dat de meeste teamleden voldoende aandacht hebben voor een harmonische ontwikkeling, voor functioneel onderwijs en voor doelen gericht op een zo autonoom mogelijke participatie aan de maatschappij.

Echter niet in alle klassen van type 8 selecteren leraren voldoende doelen voor het domein tijd. De in het verleden opgebouwde knowhow en uitwerking van materiaalkoffers voor techniek stimuleren de aandacht voor dit domein.

Vorbereidingsfase

*Planningsdocumenten
Groeperingsvorm
Infrastructuur en uitrusting*

Het pedagogisch team ontwikkelde na overleg een groeilijn voor een aantal terugkerende schoolthema's die tegelijkertijd in alle klassen aan bod komen. Door deze groeilijn is het aanbod in de opeenvolgende klassen op elkaar afgestemd en worden overlappings vermeden.

Leraren werken voor bepaalde thema's klasoverschrijdend wat

kansen creëert tot het nastreven van doelen van de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Tijd- en ruimtekaders zijn in alle leergroepen voorhanden. De graduele opbouw en visuele weergave van tijdskaders in een aantal opeenvolgende type 8-klassen is nog weinig optimaal wat breuklijnen in de ontwikkeling van het tijdsbesef op het vlak van dagelijkse en historische tijd in de hand werkt.

In meerdere klassen zorgen de leerkrachten ervoor dat wereldoriëntatie een hoge werkelijkheidswaarde krijgt, waardoor de betrokkenheid van de leerlingen wordt bevorderd en zij tot actief leren komen. Het behandelde thema is veelal prominent in het klasbeeld aanwezig.

Het team gebruikt meerdere bronnen, waaronder ook digitale om het onderwijsaanbod te stofferen. Investeren in en het gebruiken van actuele (digitale) bronmaterialen voor kinderen blijft een noodzaak. In sommige klasgroepen zorgen moderne mediavormen ervoor dat leraren de omringende en de verre wereld in de klas kunnen brengen.

Uitvoeringsfase

Planmatige aanpak
Aanbod op maat
Organisatie op maat
Methodiek en werkvormen
Samenhang realiseren

De meeste leraren besteden voldoende aandacht aan het ontwikkelen van de dagelijkse en historische tijd opdat leerlingen greep kunnen krijgen op de eigen tijd en gebeurtenissen kunnen situeren en ordenen. Ruimtebeleving, oriëntatie en kaartvaardigheid maken deel uit van het onderwijsaanbod. Het ruime schoolgebouw en de rijke schoolomgeving vormen hierbij het vertrekpunt. Leraren hanteren echter beperkt en weinig doelgericht de tijd- en ruimtekaders als referentiekader en ankerplaats om nieuwe begrippen, gebeurtenissen en actuele thema's aan te hechten.

De leraren hebben aandacht voor techniek, milieu- en gezondheidseducatie, actualiteit, verkeers- en mobiliteitsonderwijs en voor relationele en seksuele vorming. Door het doelgericht oefenen op de fietsvaardigheden krijgt het verkeersonderwijs een praktijkgerichte benadering.

Een aantal leraren benut de ruimte voor vrije thema's die kunnen worden ingevuld in functie van de interesses en de talenten van de leerlingen.

De waarnemingen in de directe schoolomgeving, de verantwoordelijkheid van de klassen voor de schooltuin en de kippes en de leeruitstappen verhogen de werkelijkheidswaarde van het onderwijs en de betrokkenheid van de leerlingen. Een aantal leraren uit de type 8-afdeling slaat de concrete denk- en doe-processen binnen wereldoriëntatie over en grijpt meteen naar de abstracte verwerking.

Leraren leveren gewaardeerde inspanningen om werkvormen te gebruiken waarbij de activiteit van leerlingen centraal staat. Didactische uitstappen en meerdaagse extra-murosactiviteiten verlevendigen het onderwijs en bevorderen de transfer en de verinnerlijking van geleerde inhouden.

De aandacht voor horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden en de domeinen van wereldoriëntatie is in de klasgroepen aanwezig, hetzij in type 1-klassen meer prominent. Vanuit het programma en de werkvormen voor het leergebied leren leren, komen leerlingen tot het plannen en structureren van de eigen tijd.

Evaluatiefase

Visie en afspraken
Systeem of instrument
Gelinkt aan doelen
Evenwichtig en representatief
Procesevaluatie
Rapportering

De klassenraad evalueert wereldoriëntatie door de verschillende thema's op te sommen. Het is nog geen verworvenheid om de evaluatie in relatie te brengen met de decretale ontwikkelingsdoelen.

Verschillende leraren hebben aandacht voor procesevaluatie aan het einde van een lesactiviteit of bij het afsluiten van een thema. De school experimenteert met andere evaluatievormen om minder meetbare aspecten als vaardigheden en attitudes beter in beeld te brengen. De inzet en medewerking vormen een onderwerp van (zelf)evaluatie.

Eigen en methodegebonden toetsen peilen voornamelijk naar kennis en eerder uitzonderlijk ook naar vaardigheden. In de rapportering aan de ouders wordt echter meer de nadruk gelegd op de inzet en op studie- en werkhouding dan op verworven kennis, inzichten en vaardigheden.

Deskundigheidsbevordering

De school bevindt zich voor dit leergebied in een ontwikkelingsproces dat dit schooljaar zou worden afgerond.

Een aantal teamleden benut de expertise van collega's, zoals voor het domein techniek, om de eigen onderwijspraktijk te optimaliseren en te verrijken. De school beschikt over een orthotheek met naslagwerken.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Curriculum

4.1.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De visie dat 'elk kind veranderbaar is wanneer de juiste aanpak wordt aangewend' bepaalt grotendeels de keuzes die de school maakt voor de organisatie en het aanbod van haar onderwijs.
- Het interne beleid waakt over de onderwijstijd en de invulling van de opdrachten. De decretale opdracht en de voorziene formatie- en prestatieregeling zorgen voor een complexe planning en organisatie om de school uit te bouwen in functie van aanwezige problematieken, specifieke doelgroepen en leerkrachtvaardigheden. De verscheidenheid aan disciplines en ambten versterkt dit nog. Vanuit ontwikkelde talenten, inzichten en interesses worden teamleden aangesproken om de schoolvisie concreet mee gestalte te geven en de zorg voor een specifieke leergroep op te nemen.
- De school richt zich hoofdzakelijk op leerlingen met een attestering type 1 of type 8. Zowel type zuivere als type gemende leer groepen trachten tegemoet te komen aan de

specifieke en individuele zorgvragen van deze leerlingen. Ook kinderen met autisme worden geïntegreerd binnen beide onderwijstypes.

- De instroom van leerlingen met een diepgaandere autismespectrumstoornis en het beperkte onderwijsaanbod in de regio, zette de school in 2010 aan tot het oprichten van een autiklas. Doordat deze leerlingen enerzijds moeite hebben met communicatie, sociale interactie en zintuiglijke prikkels en anderzijds nood hebben aan een gestructureerde leeromgeving maakt deze school werk van een sterk individuele en gedifferentieerde begeleiding.
- Om de uitwisseling en het klasoverschrijdend werken te bevorderen, worden leerlingengroepen van eenzelfde of aansluitend ontwikkelingsniveau in aangrenzende lokalen ondergebracht.
- Voor spelling en wiskunde opteert de school voor homogene en klasoverschrijdende leergroepen. Het technisch lezen bewerkstelligen de klastitularissen door te werken met niveaugroepen al dan niet ondersteund door paramedici en/of ambulante leerkrachten.
- De gestructureerde aandacht voor activiteiten die de sociale en de emotionele ontwikkeling stimuleren, treden op de voorgrond en sturen het onderwijsaanbod aan. Om de groepscohesie, het evenwicht en de samenwerking te bevorderen, wijst het interne beleid paramedici en additionele hulpverleners aan de klassen toe. Klastitularissen, paramedici en leden van het kernteam bepalen samen welke leerlingen klasexterne therapieën of ondersteuning krijgen. De praktijk wijst uit dat die ondersteuning vaak plaatsgrijpt tijdens activiteiten lichamelijke opvoeding, godsdienst en muzische vorming. Deze werkwijze loopt weinig synchroon met het nastreven van een breed aanbod en een harmonische persoonlijkheidsontwikkeling.
- De evolutie naar een meer klasinterne ondersteuning zorgt voor een meer gelijkgerichte pedagogisch-didactische aanpak en een grotere gezamenlijke doelgerichtheid. De binnenklasdifferentiatie zonder hulp van derden kent nog groeimogelijkheden.
- Een jong maar wisselend leerkrachtenteam zorgt voor een stevige dynamiek maar tegelijk voor verschillende snelheden in het realiseren van de schoolvisie en het dynamisch nastreven van ontwikkelingsdoelen.
- De school wendt de interne expertise van ervaren leerkrachten aan om de deskundigheid van beginnende leraren te optimaliseren. Openheid, een respectvolle omgang en waardering laten hospiteren, inlopen, veelvuldig overleg en klasdoorbrekend werken toe.
- Een duidelijke taakomschrijving voor de niveau- en de leerlingenbegeleiders werkt een ondersteunend netwerk in de hand, bevordert een efficiënte communicatie en creëert een groter draagvlak.
- De speelplaatswerking, de schoolprojecten, extra-murosactiviteiten en het project voor buitengewone onderwijsontwikkelingen stimuleren de betrokkenheid op het integrale schoolgebeuren en een op vernieuwing gerichte onderwijsdynamiek.
- De nabijheid van de taalgrens, de instroom van taalzwakke en anderstalige leerlingen leidden tot een aantal bijsturingen en plaatsen de school voor nieuwe uitdagingen.

4.2 Begeleiding

4.2.1 *Sociale en emotionele begeleiding*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Het permanent alert zijn voor het hoe en waarom van gedragingen, literatuur, zelfstudie en externe vorming zetten het interne leiderschap aan tot het ontwikkelen van een referentiekader als leidraad voor de hele school- en klaspraktijk.
- De school straalt zowel in haar visie als in haar dagelijkse aanbod, aanpak en communicatie het belang uit van de sociale en emotionele ontwikkeling en begeleiding. Het rotsvaste geloof in de veranderbaarheid van elk kind vormt het uitgangspunt voor ontwikkelen en leren.
- Een uitgebreide individuele beeldvorming, doelgerichte acties en structuren, tussentijdse observaties en bijsturingen vormen de wegwijzer voor een warme en doelgerichte sociaal-emotionele begeleiding. Doorheen de hele handelingsplanning treden zorgvragen over sociale en emotionele aspecten op de voorgrond.
- De sterke en structurele investering in het ontwikkelen en concretiseren van de schoolvisie vertaalt zich in een permanente aandacht voor een positief zelfbeeld, het opbouwen van relaties en het gevoel van veiligheid en geborgenheid als basisvoorwaarden om tot leren te komen.
- Om aan deze primaire behoeften te voldoen, gaat de school de leefsituatie verhelderen en ordenen. Regelmaat, veel herhaling, een juiste dosering van prikkels, structuur in ruimte, tijd en personen, eenzelfde taalgebruik en het consequent nakomen van gemaakte afspraken verhelderen en ordenen de leef- en leersituatie.
- Om dit alles dagelijks te realiseren, hanteert de school een programma met alternatieve denkstrategieën. Werkwijze, materialen en activiteiten richten zich op het ontwikkelen van sociale vaardigheden, het bevorderen van het sociale inzicht en spreken het denkvermogen van de leerlingen aan. Het consequent en permanent toepassen van de aangeleerde strategieën zorgt voor het vlotte verloop van de onderwijskundige en opvoedkundige processen. Visuele ondersteuning, aanmoediging en positieve bekrachtiging stimuleren de zelfwaardering, het zich gewaardeerd voelen, het aanvaarden van het eigen ik en het positief ervaren van de eigen mogelijkheden.
- Klas-, school- en speelplaatsafspraken worden aanschouwelijk weergegeven. Op gelijkgerichte wijze passen alle kindbetrokkenen de denkstrategieën toe en werkt het team op preventieve wijze aan het voorkomen van probleemgedrag.
- Emoties voelen, uiten, herkennen en benoemen, complimenten geven en krijgen, verruimen de gevoelswereld en het inzicht in zichzelf en anderen. Knipperlichten, beloningssystemen en individuele schema's zijn gericht op het aanleren van positief gedrag en laten ervaren dat goed gedrag loont. Het adequater afstemmen van beloningssystemen en het belonen op basis van een ruilmiddel, een activiteit, een sociale of materiele beloning in functie van het groepsproces, vormen een aandachtspunt.

- Voor ontoelaatbaar gedrag, maakt de school gebruik van het apart zetten van leerlingen onder de vorm van 'time-out'. Tot rust komen is dan de eerste boodschap. Op doortastende en zelfverzekerde wijze gaat het team van leerlingenbegeleiders zich proactief richten op verbondenheid en op het versterken van de relaties tussen de leerlingen en de leerkrachten. In een op herstelgerichte benadering gaan de leerlingen via gesprek, reflectie, tekenen... nadenken over de nadelige gevolgen van hun gedrag. Met de verschillende partijen wordt gezocht hoe de schade hersteld kan worden. Deze dynamische methodiek ondersteunt een pedagogisch klimaat waar ieder beter van wordt en waar straffen en schorsingen minder nodig zijn. De school blijft alert voor pestgedrag en ontwikkelde initiatieven die bijdragen tot respectvol omgaan met elkaar.
- De school is zich ervan bewust dat toenemende, complexere problematieken bij leerlingen leiden tot diepgaande crisissituaties en dat het beschikken over een prikkelarme ruimte waar leerlingen in afzondering tot rust kunnen komen en bestand tegen zelfverwonding en agressie, een meerwaarde zou zijn.
- Crisissituaties worden geregistreerd en opgenomen als onderdeel van de individuele handelingsplanning. Ook hier heeft de school permanente aandacht voor een snelle en duidelijke informatie en spant zij zich in om de constructieve betrokkenheid van en de samenwerking met ouders te verhogen.
- Het open, respect- en begripvolle schoolklimaat zorgt tevens voor een opvangnet voor teamleden. Collega's, begeleiders en schoolleiding maken graag tijd voor reflectie over het functioneren en het handelen van leerlingen en leerkrachten.
- Actieve werkvormen – al dan niet met gedifferentieerde taken – spreken leerlingen aan op hun betrokkenheid en leerstijl. Gestructureerde coöperatieve werkvormen zorgen voor een gunstig basisklimaat en stimuleren sociale vaardigheden, relaties en interacties. Afhankelijk van de vaardigheden van de leerkracht worden deze werkvormen gekoppeld aan een gedifferentieerd aanbod.
- Via individuele talenten trachten een aantal leraren de persoonlijkheid van de leerlingen positief te benaderen en kinderen in hun waarde te bevestigen.
- Het groeiproces in het herkennen en verwoorden van gevoelens, de positieve evolutie in het welbevinden van alle schoolparticipanten, de feedback van ouders, het CLB en externe hulpverleners maken de effecten van de inspanningen voor de sociaal-emotionele begeleiding waarneembaar. De school staat in de wijde omgeving bekend voor haar zorgzame en kindgerichte aanpak.
- De opvolging van individuele leerlingen en klasgroepen op klassenraden illustreert de meerwaarde van een geïntegreerde aanpak. De ontwikkelde groeilijn werd bijgestuurd om een eerder auditieve aanpak op visuele wijze te concretiseren.
- Teamleden krijgen kansen om via externe nascholingsinstanties deskundigheid op te bouwen. De interne expertise wendt de school maximaal aan tijdens formele en informele overlegmomenten, collegiale ondersteuning en hospiteerbeurten. Leren van en met elkaar behoort tot de schoolcultuur.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Vanuit zijn ruime expertise, gedrevenheid en warme menselijkheid zet de directeur de beleidslijnen uit en geeft hij richting aan de dagelijkse schoolwerking. Het kernteam versterkt en ondersteunt het intern leiderschap door de visie te expliciteren en mee in te staan voor de sturing en de bewaking van de koers. Daarnaast vervult het kernteam een coachende en begeleidende rol ten opzichte van de teamleden.
- Met de directeur als drijvende kracht blijft het team permanent zoeken naar mogelijkheden om het onderwijs en de zorg voor leerlingen met specifieke behoeften te vernieuwen en te optimaliseren. Vernieuwingen worden geïntroduceerd via het olievlekprincipe waarbij enkele teamleden door professionalisering de kans krijgen om van nieuwe methodes, inzichten, werkvormen of strategieën te proeven, ze uit te testen, te evalueren en bij te sturen. Het draagvlak wordt verstevigd door het team te consulteren en de vernieuwing met hen te bespreken.
- De open en transparante schoolcultuur met de vele formele en informele overlegmomenten, de taak- en werkgroepen, de empathische houding en de ondersteuning vanuit het intern leiderschap zorgen voor een participatief beleid en een collegiaal werkklimaat. Het hecht team is bereid om van elkaar te leren en voor elkaar te zorgen en wil 'samen school maken'.
- Het pedagogisch project van de school werd uitgewerkt in verschillende planningsinstrumenten die zowel op korte als langere termijn prioriteiten en acties bevatten met aandacht voor verschillende pedagogisch-didactische en schoolorganisatorische aspecten. De plannen, prioriteiten en werkpunten illustreren het innovatief vermogen van het intern leiderschap. Hoewel opdrachten zo veel mogelijk worden toegewezen vanuit kerntalenten, is het belangrijk om erover te waken dat de draagkracht van het team niet overschreden wordt door de vele vernieuwings- en verbeteracties. Het vormt een uitdaging voor het schoolbeleid om het aantal prioriteiten te beperken en het tijdpad voor het implementeren van specifieke acties, werkvormen en strategieën duidelijker af te bakenen. Deze werkwijze laat toe de draagkracht van teamleden beter te bewaken.
- De visie uit het pedagogisch project om samen met alle betrokkenen de leerlingen te begeleiden en te stimuleren in hun totale persoonlijkheidsontwikkeling is in deze school geen dode letter. De school is er op gericht om een permanente interactie tot stand te brengen tussen school, ouders, schoolondersteunende en hulpverlenende instanties. Via de schoolraad krijgen ouders een stem in het schoolbeleid. Daarnaast onderneemt de school geregeld acties om haar communicatie met de ouders te verbeteren en om hen actief te betrekken in de schoolwerking en de ontwikkeling van hun kind. Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen krijgen leerlingen de kans om met een levensecht verkiezingssysteem een leerlingenraad op te richten en zo actief te participeren aan het schoolbeleid.
- De school streeft ernaar om continu de verschillende facetten van de onderwijsprocessen en de schoolwerking te evalueren en bij te sturen. Ze trekt lessen uit haar sterkte-zwakte analyses van onderwijsprocessen, werkvormen en projecten, de resultaten van haar bevragingen bij de teamleden en van haar tevredenheidsbevragingen bij ouders en leerlingen. Op het vlak van kwaliteitszorg kan het outputbeleid van de school nog groeien door gegevens over de prestaties en de evoluties van leerlingen en gegevens over hun prestaties in het vervolgonderwijs op schoolniveau systematisch te verzamelen en te analyseren. Zo krijgt de school een objectiever beeld van haar rendement.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De inzet en de betrokkenheid van het schoolteam om een zo breed mogelijk opvangnet te vormen voor kinderen met speciale zorgvragen.
- Het uitvoeren van het cyclische proces van handelingsplanning voor het leergebied Nederlands waarbij de evaluatiegegevens als basis dienen voor de nieuwe beginsituatiebepaling en voor de doelenselectie.
- Het formuleren van concrete zorgvragen/streefdoelen voor Nederlands, geënt op een gedegen beeldvorming met gegevens van alle kindbetrokkenen, die de aanzet vormen voor onderwijs op maat.
- De inspanningen van het team om binnen de doelenselectie en het leeraanbod gradatie, continuïteit en verticale samenhang te creëren.
- De ervaringsgerichte aanpak van het wereldoriëntatieonderwijs in een aantal klassen die ook rekening houdt met de interesses en de talenten van leerlingen.
- De inspanningen van de school om ouders te betrekken bij de handelingsplanning om te groeien naar een gezamenlijke aanpak.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De geïntegreerde samenwerking van alle kindbetrokkenen in de zoektocht naar ondersteunende hulpmiddelen en strategieën om adequaat in te spelen op specifieke zorgvragen van leerlingen.
- De inzet van het team om via actief en coöperatief leren kinderen in hun leerstijl zo aan te spreken dat betrokkenheid en samenwerking het denk- en verwerkingsproces ondersteunen.
- De specifieke pedagogisch-didactische aanpak van leerlingen met een autismespectrumstoornis binnen de contouren van een aangepast klasmanagement en een functionele klasorganisatie.
- De geïntegreerde en functionele werking binnen de type 1-afdeling.
- Het bieden van een positief, gestructureerd, veilig en aangenaam leer- en leefklimaat als basis voor ontwikkelen en leren, onder meer door ontmoetende en stimulerende leerkrachtstijlen.
- De zorg voor en het streven naar een harmonische ontwikkeling met intentionele aandacht voor het welbevinden, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de werkhouding van de leerlingen doorheen het hele schoolgebeuren.
- De visie, de preventieve en remediërende werking én de positieve effecten van de sociaal-emotionele begeleiding van leerlingen die er onder meer op gericht zijn om gevoelens te onderkennen en om hen te helpen bij het opbouwen van zelfcontrole en zelfsturing.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het gedeeld leiderschap en het participatief beleid waardoor teamleden kansen krijgen om samen school te maken.
- De gedreven inzet, het innoverend vermogen en de luisterende en empathische houding van het interne leiderschap.

- De coaching van teamleden gericht naar het pedagogisch-didactisch handelen waarbij deze gekoppeld wordt aan gerichte interne ondersteuning en externe professionalisering.
- Het hecht en sterk betrokken pedagogisch team dat vanuit een grote zorg en binnen een klimaat van wederzijds vertrouwen samen zoekt naar een zo optimaal mogelijk kindgericht opvoedings- en leerklimaat.
- Een duidelijk geëxpliciteerde en gedragen visie op leren en ontwikkelen waarbij de sociale en emotionele aspecten het startpunt vormen om tot een harmonieuze ontplooiing te komen en mee de leidraad vormen doorheen de handelingsplanning.
- De initiatieven binnen de kwaliteitszorg om onderwijsprocessen te evalueren en bij te sturen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De betrokkenheid van klasleraren verhogen bij de selectie van de decretale ontwikkelingsdoelen die als richtsnoeren fungeren op langere termijn.
- De onderwijspraktijk aansturen vanuit een dynamische selectie van passende ontwikkelingsdoelen om nauwer aan te sluiten bij de taalbehoefte van de (anderstalige) leerlingen.
- De samenhang tussen het spellingonderwijs en andere ontwikkelingsdomeinen (van Nederlands) optimaliseren.
- De handelingsplanning voor wereldoriëntatie optimaliseren door op basis van een ruime beeldvorming ontwikkelingsdoelen te selecteren die tegemoetkomen aan een harmonieus en werkelijkheidsgericht aanbod op maat van het kind.
- De thematische werking voor wereldoriëntatie, de interesses en de leefwereld van de leerlingen koppelen aan het dynamisch hanteren van het decretale referentiekader om aan een gradueel en samenhangend onderwijsaanbod te voldoen.
- De evaluatie en de rapportering van wereldoriëntatie vanuit de verschillende ontwikkelingscomponenten - kennis, inzichten, vaardigheden, attitudes - beter op elkaar afstemmen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De doelgerichte binnenklasdifferentiatie nog versterken in functie van onderwijs op maat.
- De planning van de additionele hulpverlening optimaliseren rekening houdend met een voor de leerlingen voldoende breed en harmonisch aanbod gericht op de totale persoonlijkheidsontwikkeling.
- De efficiëntie en de effectiviteit van de vele plannings- en verantwoordingsdocumenten blijven bewaken.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De aandacht voor een gefaseerde implementatiestrategie van een beperkt aantal prioriteiten om vernieuwingen structureel uit te bouwen en te verankeren.
- Het rendement van het onderwijsaanbod en -proces bij de leerlingen en de prestaties in het vervolgonderwijs systematisch in kaart brengen, deze gegevens analyseren en gerichte acties opzetten in functie van de kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jan Van Eeckhout

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: